

TIEDE - UUSI JOKAMIEHENOIKEUS!

Kansalaiset ja avoin tieto

Kirjastopäivät, Jyväskylä 8.6. 2017

Kristiina Hormia-Poutanen, Kansalliskirjasto

LIBER & OSPP

KANSALLISKIRJASTO

Handwritten text in red ink on a background of light blue polka dots. The text is written in a cursive style and appears to be the word "Memento".

AVOIN KANSALAISTIEDE

- on tieteellistä tai tiedettä tukevaa tutkimusta
- osallistuminen ei edellytä tiettyä pätevyyttä tai institutionaalista asemaa
- kaikki osallistujat saavat tunnustusta työstään ja hyötyvät sen tuloksista
- tutkimusprosessi ja tulosten julkaiseminen toteutetaan niin avoimesti, kuin etiikan ja lainsäädännön puitteissa on mahdollista.

Lähde: AVOIN KANSALAISTIEDE –SELVITYSPROJEKTI
(Osa ATT-hankekokonaisuutta)

PERIAATTEET

- Kansalaisten osallistuminen tieteeseen on paitsi menetelmä, myös **arvo ja asenne**.
 - Julkisesi rahoitetun tutkimuksen tulee palvella yhteiskuntaa
 - Tunnistettava : *kuka hyötyy tiedosta, kuka voisi osallistua sen tuottamiseen, kuinka siitä tulisi kertoa ja missä kanavissa, jotta se päätyisi käyttöön?*
- Ihmisten erilaisten roolien sijaan keskitytään erilaisiin tietoihin
 - Kansalaistieteessä kaikki toimijat ja heidän tietonsa ovat tutkimuksen lähtökohtina yhtä arvokkaita.
- Monitieteisyys tunnustetaan kansalaistieteen edellytykseksi
 - Ihmistieteiden ja luonnontieteiden osaamista tarvitaan

TOIMENPIDESUOSITUKSET

1. Kaikille avoin kansalaistieteen tutkimusinfrastruktuuri

- Työskentelyalustat
- Työkalut
- Aineistojen säilytyspaikat
- **Hyödynnetään pääosin olemassa olevia palveluita**

2. Datataitojen opetusta kaikkiin koulutusasteisiin

- Ohjelmointi jo uudessa opetussuunnitelmassa
- Datan luku- ja käsittelytaidot tulee ottaa mukaan
- Koulut mukaan kansalaistiedehankkeisiin sidosryhmäyhteistyön keinoin

3 Kansalaistiede tutuksi tiedotuksen ja kirjastojen avulla

- Suomalaiset ovat innostuneita tieteestä (Tiedebarometri 2016).
- Kansalaistiede uutta – eri toimijat voivat oppia yhdessä tekemällä

TOIMENPIDESUOSITUKSET

4. Selkeyttä tutkimusaineistojen sääntelyyn ja omistajuuteen
 - Kansalaistieteen ohjeita ja malleja tarvitaan
5. Monitieteisyyttä ja -toimijuutta tukevaa tutkimusrahoitusta
6. Malleja kansalaistutkijoiden palkitsemiseksi
 - Uusia kansalaisia innostavia meritoitumisen malleja
7. Kehitetään prosesseja laadun varmistamiseksi
 - Kansalaistieteessä on kyse tieteellisen prosessin, ei tiedon demokratisoimisesta.
 - On kehitettävä tapoja kansalaistutkijoiden perehdyttämiseksi hyvään tieteelliseen käytäntöön ja kansalaisaineistojen luotettavuuden varmistamiseksi.

Lisätietoja: <https://fi.okfn.org/projects/open-citizen-science/>

Suomi kansalaistieteen mallimaaksi kirjastojen avulla?

- Kirjastojen palvelut digitaalisia suurelta osin
- Avoimet palvelut yleistymässä
- Kattava kirjastoverkko
- Osaava henkilökunta
- Yhteistyö koulujen ja kunnallisten toimijoiden kanssa
- ATT ja KDK– hankkeet luoneet hyvää pohjaa
- Kaksi yleisten kirjastojen palveluyksikköä
 - Kansalliskirjasto & Helsingin kaupunginkirjasto
- Miten eteenpäin?
 - Kokeilut ja pilotit
 - Voidaanko saada rahoitusta?

Esimerkkejä

- National Geographic Society - <http://www.nationalgeographic.org> = supports Citizen Science projects, especially in the field of natural sciences , eg : Bird Count, Monitor Water Quality, Frog and Toad Population, Space Search, Monitor Bird Nests etc which have involved more than...
- The **Great Nature Project** <http://www.nationalgeographic.org/projects/great-nature-project/> Thousands of people of all ages, from over 100 countries, helped National Geographic celebrate biodiversity by gathering over half a million images of over 20,000 different species of plants, animals, and fungi.

Keskeisimmät roolit

The **core roles** of citizen science practitioners are:

- 1) establishing communities of practitioners,
- 2) building expertise through sharing of existing and developing new knowledge
- 3) **representing community interests**

Mahdollistajia

Avoin Kansalliskirjasto -politiikka

Kansalliskirjasto on avoin organisaatio, joka suunnittelee toimintaansa yhteistyössä keskeisten sidosryhmiensä kanssa. Avoin toimintatapa lisää luottamusta.

Aineistojen ja palveluiden avoimuus tuo ne paremmin asiakkaiden hyödynnettäväksi ja lisää niiden yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

1. Kansalliskirjasto edistää avointa tiedettä ja kulttuuriperinnön avoimuutta.
2. Kansalliskirjasto **kehittää avoimia palveluita**.
3. Kansalliskirjasto suunnittelee ja **kehittää palveluita yhdessä** asiakkaiden ja yhteistyökumppanien kanssa.
4. Kansalliskirjasto **integroi** avoimet palvelunsa kansallisiin ja kansainvälisiin infrastruktuureihin ja palveluihin.
5. Kansalliskirjasto valmistelee strategiansa ja keskeiset toimintaa ohjaavat politiikkansa yhteistyössä keskeisten sidosryhmiensä kanssa.
6. Kansalliskirjasto **edistää osaamisen jakamista, jakaa osaamistaan ja oppii muilta**.
7. Kansalliskirjasto vaikuttaa lainsäädännön kehittämiseen siten, että se tukee mahdollisimman hyvin aineistojen ja palveluiden avointa käyttöä.
8. Kansalliskirjasto pyrkii sopimuksissaan varmistamaan aineistojen mahdollisimman suuren avoimuuden.

FINNA.FI

The material of Finnish archives,
libraries and museums with a
single search

Find... All fields [dropdown] [search icon] Q* Advanced Search

Give feedback

Finna Street

Uncover historical images of where you are!

Show Images

- ### Search...
- Images
 - Unrestricted collections
 - Archive collections
 - Library collections
 - Museum collections
- ### Shortcuts:
- Other Finna websites
 - Organisations providing Finna content

Collection highlights

Mikä on Melindan ja Finnan ero?

Kansainvälisiä toimijoita

Suomi kansalaistieteen mallimaaksi

 Helsingin kaupunginmuseo, <https://www.finna.fi/Cover/Show?id=hkm.HKMS000005%3A0000144y>

Kiitos!

Kysymyksiä? Kommentteja??

kristiina.hormia@helsinki.fi

@HormiaKristiina

<https://www.kansalliskirjasto.fi/>